

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ голови правління ГО
«МІЖНАРОДНА ФЕДЕРАЦІЯ АРТ-
ТЕРАПІЇ ТА САМОРЕАЛІЗАЦІЇ
ОСОБИСТОСТІ»

Дата 20.04.2026 № 12-НП

Підпис Тарарна О.В.

Навчальна програма

Тема заходу	Казкотерапія. Поглиблений курс
Вид заходу	електронний навчальний курс
Опис цільової аудиторії	Лікарські спеціальності (Лікарські спеціальності психолого-психіатричного профілю (Дитяча психіатрія, Медична психологія, Наркологія, Психіатрія, Психотерапія, Судова психіатрія); Лікарські спеціальності загального профілю (Загальна практика - сімейна медицина та ін.); Лікарські спеціальності спеціалізованого профілю (нехірургічного профілю/дитячі, хірургічного профілю /дитячі); Лікарські спеціальності медико-лабораторного профілю; Лікарські спеціальності медико-профілактичного профілю; Лікарські спеціальності судово-медичного профілю, Інші лікарські спеціальності); Фармацевтичні спеціальності; Спеціальності професіоналів у сфері охорони здоров'я (Спеціальності професіоналів з реабілітації, Спеціальності професіоналів медико-фармацевтичного профілю, Спеціальності професіоналів медико-профілактичного профілю, Спеціальності професіоналів медико-лабораторного профілю, Спеціальності професіоналів судово-медичного профілю, Спеціальності професіоналів з психологічної допомоги та духовної опіки (Клінічна психологія, Клінічне душпастирство, Психотерапія); Спеціальності фахівців з реабілітації, психологічної допомоги та духовної опіки (Ерготерапія, Клінічне душпастирство, Нутриціологія, Фізична терапія); Спеціальності інших професіоналів у сфері охорони здоров'я (Медсестринські спеціальності, Спеціальності фахівців медико-профілактичного, медико-лабораторного, фармацевтичного профілю, Спеціальності фахівців з реабілітації, психологічної допомоги та духовної опіки.
Мета заходу	представлення і демонстрація методів та практичних інструментів казкотерапії, що застосовуються у психологічній діагностиці, психокорекційній, консультативній та кризовій роботі з дітьми й дорослими; опанування професійних знань щодо теоретико-методологічних засад казкотерапії, видів і функцій казок, принципів

	створення терапевтичного сюжету та особливостей використання казки відповідно до віку і психологічного запиту клієнта; формування практичних навичок створення, аналізу та застосування терапевтичних казок в індивідуальній, груповій і сімейній роботі з дотриманням професійних та етичних норм.
Перелік компетентностей, що набуваються або вдосконалюються	Загальні компетентності: здатність до професійної рефлексії, саморозвитку та критичного аналізу власної діяльності; здатність до етичної взаємодії з клієнтами та забезпечення психологічної безпеки; здатність аналізувати складні професійні ситуації та добирати відповідні стратегії психологічного супроводу; здатність усвідомлювати межі власної професійної компетентності. Фахові компетентності: володіння теоретичними засадами та практичними методами казкотерапії; здатність створювати, аналізувати та застосовувати терапевтичні казки відповідно до віку, стану та запиту клієнта; уміння використовувати казкотерапевтичні методи у психологічному консультуванні, психокорекційній, сімейній, дитячій та кризовій роботі; здатність добирати казкові сюжети, метафори та форми роботи відповідно до мети психологічного супроводу; уміння застосовувати казкотерапію з дотриманням етичних принципів, психологічної безпеки та професійних меж
Опис структури заходу)	Загальний модуль (8 год) Тема 1.1. Психіатрія для психологів: як розпізнати психічні розлади і коли залучати психіатра 1. Вступ. Привітання та знайомство учасників. Ознайомлення з метою, завданнями та регламентом заняття. Визначення очікувань учасників та актуалізація їхнього професійного досвіду щодо виявлення ознак психічних розладів у практиці психолога. 2. Теоретичний блок. Розглядаються найчастіші психічні розлади, з проявами яких психолог може зустрічатися у професійній практиці, та основні симптоми, що потребують професійної уваги. Визначаються межі компетенції психолога та лікаря-психіатра. Аналізуються критерії, за наявності яких доцільним є направлення клієнта на консультацію до лікаря-психіатра. Висвітлюються професійні та етичні принципи міждисциплінарної взаємодії фахівців у сфері психічного здоров'я. 3. Практична частина. Розглядаються алгоритми професійної взаємодії психолога і лікаря-психіатра та особливості направлення клієнта до профільного фахівця. Даються практичні інструменти для первинного розпізнавання симптомів та визначення меж

власної професійної компетентності. Розглядаються практичні клінічні кейси (приклади випадків роботи з клієнтами з ознаками депресивного, панічного та біполярного розладів). Проводиться аналіз симптоматики та обговорюються можливі алгоритми дій психолога в інтересах клієнта.

4. Рефлексія та підведення підсумків. Узагальнення ключових ознак психічних розладів та критеріїв залучення лікаря-психіатра. Професійна рефлексія учасників. Оцінювання набутих знань шляхом контрольних запитань та аналізу професійних ситуацій.

Тема 1.2. Теоретико-методологічні основи казкотерапії

1. Вступ. Ознайомлення з метою та завданнями заняття.

Актуалізація попереднього досвіду учасників щодо використання казки, метафори та наративних засобів у професійній діяльності. Визначення очікувань щодо опанування базових принципів і практичних інструментів казкотерапії.

2. Теоретичний блок. Розглядаються теоретико-методологічні засади казкотерапії, історія її становлення та місце серед арттерапевтичних і наративних методів. Аналізуються можливості використання казки як інструменту розвитку, психокорекції, психологічного консультування та психотерапевтичної роботи в межах професійної компетентності фахівця. Розглядаються діагностичні можливості казкотерапії, основні види казок, форми роботи з казковим матеріалом та особливості їх застосування з клієнтами різних вікових категорій. Висвітлюються принципи побудови терапевтичної казки, структура сюжету та універсальний алгоритм її створення. Аналізується специфіка індивідуального та групового застосування казкотерапії.

3. Практична частина. Даються практичні інструменти казкотерапії для індивідуальної та групової роботи з клієнтами різного віку. Відпрацьовуються практики «Казка по колу» та «Історія гудзика», спрямовані на розвиток навичок створення метафоричного сюжету, символізації досвіду та роботи з образами. Розглядаються практичні кейси застосування казкотерапії відповідно до віку клієнта, психологічного запиту та завдань професійної роботи. Відпрацьовується алгоритм визначення мети казкотерапевтичного втручання та добору відповідної форми роботи з казкою.

4. Рефлексія та підведення підсумків. Узагальнення теоретичних засад та сфер застосування казкотерапії. Рефлексія досвіду виконання практичних технік. Оцінювання розуміння принципів добору казкотерапевтичних методів відповідно до запиту та

вікових особливостей клієнта.

Тема 1.3. Види казок і базові принципи створення терапевтичної казки

1. Вступ. Ознайомлення з метою та завданнями заняття.

Актуалізація знань учасників щодо структури казки, функцій метафори та можливостей використання казкових сюжетів у професійній практиці.

2. Теоретичний блок. Розглядаються основні види казок: дидактичні, психокорекційні, медитативні та психотерапевтичні. Аналізуються їхні функції, структура, змістові особливості, показання та можливості застосування відповідно до віку і запиту клієнта. Висвітлюються принципи побудови терапевтичної казки, універсальний алгоритм створення сюжету, роль героя, конфлікту, перешкод, ресурсів та трансформації. Розглядаються етичні вимоги до створення та використання терапевтичних історій.

3. Практична частина. Даються практичні інструменти для створення дидактичних, психокорекційних, медитативних і терапевтичних казок. Учасники відпрацьовують алгоритм створення казки відповідно до визначеного клієнтського запиту. Розглядаються практичні кейси роботи з клієнтами різного віку та аналізується доцільність вибору конкретного виду казки залежно від мети роботи. Відпрацьовуються навички побудови сюжету, використання терапевтичної метафори та формулювання ресурсного завершення історії.

4. Рефлексія та підведення підсумків. Аналіз створених казок та професійна рефлексія учасників. Узагальнення критеріїв вибору виду казки та принципів побудови терапевтичного сюжету. Оцінювання набутих знань і практичних навичок.

Профільний модуль (48 год)

Тема 2.1. Казкотерапія як інструмент самопізнання, ухвалення рішень і моделювання майбутнього. Методи казкотерапії у роботі із самосаботажем

1. Вступ. Ознайомлення з метою та завданнями заняття.

Актуалізація професійного досвіду учасників щодо роботи із запитами самопізнання, самоприйняття, внутрішніх обмежень, труднощів ухвалення рішень та опору особистісним змінам.

2. Теоретичний блок. Розглядаються можливості казкотерапії у процесах самопізнання, формування самосвідомості та цілісного образу «Я». Аналізується символічна мова казки як засіб репрезентації внутрішніх конфліктів, потреб, ресурсів і життєвих

стратегій особистості. Висвітлюються можливості казкотерапії у роботі з комплексами, самоприйняттям, негативними переконаннями, професійним самовизначенням та ухваленням рішень. Аналізуються механізми самосаботажу та внутрішнього опору змінам. Розглядається психокорекційна казка як засіб роботи зі страхами та негативним досвідом.

3. Практична частина. Даються практичні казкотерапевтичні інструменти для дослідження образу «Я», внутрішніх обмежень, страхів, ресурсів та можливих напрямів особистісних змін. Відпрацьовуються техніки створення казки для пошуку рішення, моделювання бажаного майбутнього, професійного самовизначення та роботи із самосаботажем. Розглядаються практичні кейси клієнтів із труднощами самоприйняття, ухвалення рішень, страхом змін та повторюваними моделями самосаботажу. Учасники здійснюють добір виду казки та конструюють можливий казкотерапевтичний алгоритм роботи відповідно до запиту.

4. Рефлексія та підведення підсумків. Узагальнення можливостей казкотерапії у роботі із самопізнанням, вибором і особистісними змінами. Аналіз професійних рішень учасників та оцінювання сформованості навичок добору казкотерапевтичних інструментів.

Тема 2.2. Робота з казкою в індивідуальному психологічному консультуванні

1. Вступ. Ознайомлення з метою, завданнями та структурою заняття. Актуалізація досвіду учасників щодо використання метафори та наративних методів у консультативній практиці.

2. Теоретичний блок. Розглядаються завдання, функції та можливості казки в індивідуальному психологічному консультуванні. Аналізується вплив метафоричного і символічного матеріалу на процес осмислення клієнтом власного досвіду. Висвітлюються способи застосування казки на різних етапах консультативного процесу та особливості роботи з авторською казкою клієнта. Розглядаються основні підходи до психологічного аналізу казок, особливості народних та авторських сюжетів, корекційні функції казки. Аналізуються типові помилки під час створення та використання психологічних казок.

3. Практична частина. Даються практичні інструменти роботи з метафорою, готовою та авторською казкою в межах індивідуального консультування. Відпрацьовується алгоритм роботи з казковим текстом на різних етапах консультативного процесу. Розглядаються практичні кейси клієнтів із різними запитами та визначаються можливості інтеграції

казкотерапевтичних технік у структуру консультації. Учасники практикують аналіз сюжету, образів, конфлікту, ресурсів та способів його вирішення без нав'язування клієнтові однозначних інтерпретацій.

4. Рефлексія та підведення підсумків. Узагальнення принципів інтеграції казкотерапії в індивідуальне консультування. Рефлексія практичного досвіду та аналіз типових професійних помилок. Оцінювання засвоєння алгоритму роботи з казковим матеріалом.

Тема 2.3. Казкотерапія у вихованні, розвитку та психокорекційній роботі з дітьми

1. Вступ. Ознайомлення з метою та завданнями заняття.

Актуалізація професійного досвіду учасників щодо використання казок у роботі з дітьми різних вікових категорій.

2. Теоретичний блок. Розглядаються можливості казки як засобу виховання, розвитку та психокорекції поведінкових і емоційних труднощів у дітей. Аналізуються вікові особливості сприймання казкових сюжетів та характер типових дитячих запитів.

Висвітлюються етапи занурення дитини в казкотерапевтичний процес і принципи організації казково-ігрового середовища.

Розглядаються форми та методи використання казки для розвитку мовлення, уяви, мислення, емоційної регуляції та інших психічних функцій.

3. Практична частина. Даються практичні інструменти казкотерапії для роботи з дітьми різного віку, зокрема техніки створення, продовження, трансформації та творчого відтворення казкових сюжетів. Відпрацьовуються способи створення казково-ігрового середовища та роботи з негативними переживаннями дитини. Розглядаються практичні кейси дітей з емоційними, поведінковими та комунікативними труднощами. Аналізується добір сюжету, персонажів і форми роботи відповідно до віку та запиту дитини.

4. Рефлексія та підведення підсумків. Узагальнення вікових закономірностей застосування казкотерапії. Професійна рефлексія щодо адаптації технік до потреб дитини. Оцінювання набутих практичних навичок.

Тема 2.4. Казкотерапія у підтримці психологічного благополуччя та роботі зі стресом, страхами і психосоматичними проявами

1. Вступ. Ознайомлення з метою та завданнями заняття.

Визначення професійних очікувань учасників щодо використання

казкотерапії у роботі зі стресовими реакціями, страхами та психосоматичними проявами.

2. Теоретичний блок. Розглядаються критерії та особливості терапевтичної казки, спрямованої на підтримку адаптації, емоційної стабілізації та ресурсування клієнта. Аналізуються принципи конструювання терапевтичного сюжету та засоби посилення його емоційно-образного впливу. Висвітлюються особливості застосування казкотерапії у роботі зі стресом, страхами та психосоматичними проявами. Визначаються можливості та межі застосування казкотерапії при соматичних і психосоматичних скаргах та необхідність міждисциплінарної взаємодії.

3. Практична частина. Даються практичні інструменти для створення ресурсних і терапевтичних казок, спрямованих на зниження емоційного напруження, роботу зі страхами та формування ресурсного образу подолання труднощів. Учасники створюють авторські казкові сюжети відповідно до заданих професійних ситуацій. Розглядаються практичні кейси клієнтів зі стресовими реакціями, страхами та психосоматичними скаргами. Визначаються межі застосування казкотерапії та критерії необхідності направлення клієнта до відповідного медичного або іншого профільного фахівця.

4. Рефлексія та підведення підсумків. Аналіз створених терапевтичних сюжетів, їх відповідності запиту та принципам психологічної безпеки. Узагальнення можливостей і професійних обмежень казкотерапевтичної роботи.

Тема 2.5. Казкотерапія у дослідженні жіночої ідентичності та архетипічних сюжетів

1. Вступ. Ознайомлення з метою та завданнями заняття.

Актуалізація уявлень учасників про роль символічних, культурних та архетипічних сюжетів у дослідженні ідентичності.

2. Теоретичний блок. Розглядаються теоретичні засади застосування казкотерапії у дослідженні жіночої ідентичності. Аналізуються жіночі архетипічні образи та ролі, поширені казкові сюжети, їхні смисли, обмеження та ресурсний потенціал. Висвітлюються можливості співвіднесення казкових сюжетів із сучасним життєвим досвідом жінки без використання жорстких нормативних або стереотипних інтерпретацій. Розглядаються принципи створення терапевтичних казок у жіночих групах та можливості інтеграції казкотерапії з ізотерапією і метафоричними асоціативними картами.

3. Практична частина. Даються практичні інструменти для дослідження образу «Я», ролей, ресурсів та життєвих сценаріїв за допомогою казкових сюжетів, ізотерапії та МАК.

Відпрацьовується алгоритм створення авторської терапевтичної казки в індивідуальному та груповому форматах. Розглядаються практичні кейси клієнтів із запитом щодо самоприйняття, ідентичності, життєвих ролей та особистісних змін. Аналізуються можливості добору казкотерапевтичних інструментів відповідно до індивідуального запиту.

4. Рефлексія та підведення підсумків. Узагальнення можливостей роботи з архетипічними та індивідуальними казковими сюжетами. Професійна рефлексія щодо недопущення стереотипізації та нав'язування клієнту інтерпретацій.

Тема 2.6. Казкотерапія у роботі із сімейною системою та партнерськими стосунками

1. Вступ. Ознайомлення з метою та завданнями заняття.

Актуалізація професійного досвіду роботи із запитом у сфері партнерських і дитячо-батьківських взаємин.

2. Теоретичний блок. Розглядаються можливості казки як метафоричного інструменту дослідження сімейних сценаріїв, партнерських і дитячо-батьківських стосунків. Аналізуються особливості застосування казкотерапії у роботі із самотністю, сімейними конфліктами, нормативними й ненормативними кризами, розлученням, завершенням попередніх стосунків та пошуком нових моделей взаємодії. Висвітлюються можливості психокорекційних казок у роботі з дитячо-батьківськими запитом та принципи використання психологічних ігор у сімейній казкотерапії.

3. Практична частина. Даються практичні інструменти авторської казкотерапії та притчетерапії для роботи із самотністю, партнерськими конфліктами, сімейними кризами та дитячо-батьківськими взаєминами. Відпрацьовується техніка «Шлях героя» та створення психокорекційних казок для парної роботи «батько/мати – дитина». Розглядаються практичні кейси сімей і партнерських пар із різними типами запитів. Учасники визначають мету роботи, добирають казкотерапевтичний інструмент та моделюють алгоритм його застосування.

4. Рефлексія та підведення підсумків. Узагальнення принципів застосування казкотерапії у сімейному контексті. Аналіз професійних і етичних меж роботи з кількома учасниками сімейної системи. Оцінювання набутих практичних навичок.

Тема 2.7. Казкотерапія у роботі з фінансовими установками, сценаріями та поведінковими стратегіями

1. Вступ. Ознайомлення з метою та завданнями заняття.

Актуалізація професійного досвіду щодо запитів, пов'язаних із фінансовими переконаннями, рішеннями та моделями поведінки.

2. Теоретичний блок. Розглядається метафора як інструмент дослідження суб'єктивного ставлення до грошей та матеріальних ресурсів. Аналізуються способи збору інформації за фінансовим запитом, виявлення фінансових сценаріїв, підтримувальних і обмежувальних переконань, внутрішніх бар'єрів та поведінкових стратегій. Висвітлюються можливості казкотерапії для усвідомлення ставлення до достатку, відповідальності, вибору та управління ресурсами.

3. Практична частина. Даються практичні казкотерапевтичні інструменти для дослідження фінансових сценаріїв, переконань, внутрішніх перешкод і ресурсів. Відпрацьовуються техніки використання метафори та створення авторського казкового сюжету за фінансовим запитом. Розглядаються практичні кейси клієнтів із повторюваними неадаптивними фінансовими сценаріями, труднощами прийняття фінансових рішень та обмежувальними переконаннями. Аналізуються межі компетентності психолога та відмежування психологічної роботи від фінансового консультування.

4. Рефлексія та підведення підсумків. Узагальнення можливостей казкотерапії у дослідженні фінансових установок і сценаріїв. Професійна рефлексія та оцінювання здатності формулювати коректну мету роботи відповідно до запиту клієнта.

Тема 2.8. Казкотерапія у психологічній допомозі при кризових станах, втратах і наслідках травматичного досвіду

1. Вступ. Ознайомлення з метою, завданнями та принципами психологічної безпеки заняття. Актуалізація професійного досвіду учасників щодо роботи з кризовими станами, втратами та наслідками травматичного досвіду.

2. Теоретичний блок. Розглядаються поняття кризи, психічної травми та стресу, їхні основні характеристики й відмінності. Аналізуються загальні принципи психологічної допомоги клієнтам у кризових станах та межі компетентності фахівця. Розглядається казкотерапія як напрям бібліотерапевтичної та арттерапевтичної роботи. Висвітлюються можливості використання текстів, готових та авторських казок у роботі з переживанням втрати, вимушеного

переміщення, насильства та інших кризових подій. Окрема увага приділяється принципам травма-інформованої допомоги, стабілізації та недопущенню надмірної активації травматичного досвіду.

3. Практична частина. Даються практичні казкотерапевтичні інструменти для стабілізації, ресурсування та символічного опрацювання кризового досвіду в межах компетентності фахівця. Відпрацьовуються способи роботи з готовими текстами та принципи створення корекційних і терапевтичних казок для дітей і дорослих, які переживають втрату або кризові життєві події. Розглядаються практичні кейси роботи з клієнтами, які переживають горе, наслідки вимушеного переміщення або насильства. Учасники визначають першочергові завдання допомоги, добирають безпечний казкотерапевтичний інструмент та аналізують критерії направлення клієнта до лікаря або іншого профільного фахівця.

4. Рефлексія та підведення підсумків. Узагальнення принципів безпечного використання казкотерапії при кризових і травматичних переживаннях. Професійна рефлексія щодо меж власної компетентності. Оцінювання здатності визначати послідовність допомоги та добирати відповідні інструменти без ризику ретравматизації.

3.Діагностико-аналітичний модуль (4 год)

Тема 3.1. Вхідна та вихідна діагностика.

Передбачає оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей учасників на початку та наприкінці навчання.

Включає рефлексивний аналіз професійних змін, вирішення практичного кейсу, підсумкове діагностичне тестування та аналітичне узагальнення результатів навчання.

Визначаються критерії оцінювання знань щодо теоретико-методологічних засад казкотерапії, видів і функцій казок, принципів побудови терапевтичного сюжету, особливостей застосування казкотерапевтичних методів у роботі з клієнтами різного віку та з різними психологічними запитами, а також принципів безпечного й етичного застосування арттерапевтичних і казкотерапевтичних методів. Оцінюється здатність учасників аналізувати клієнтський запит, визначати мету казкотерапевтичної роботи, обирати відповідні методи і техніки та враховувати межі професійної компетентності. Здійснюється рефлексивний аналіз набутих професійних знань і практичних навичок. Підсумкове оцінювання результатів навчання проводиться шляхом вирішення

	практичного кейсу та виконання підсумкового діагностичного тестування.
Загальний обсяг навчального навантаження	60 навчальних/академічних годин
Форми організації та проведення заходу	Лекція, практичне заняття, робота в парах/трійках/мінігрупах, дискусія, практичні кейси, пояснення тощо.
Методи організації та проведення заходу	Спостереження, ситуаційний аналіз (кейс-методи), аналітичний, тренувальний.
Матеріально-технічне забезпечення заходу	ПК (ноутбук, планшети)
Форми підсумкового контролю	Вирішення практичного кейсу (1 практичний кейс) + тестування (10 тестових завдань 80% правильних відповідей)